

אגף א' - קידום ילדים ונוער בסיכון

עתידי
@ תכנית היל"ה
הילה

מבחן בתנ"ך כללי - 1 יח"ל

12 שני"ל

(תלקיט תשפ"ז)

מבחן לתלקיט

את מדבקת הנבחן יש להדביק על מחברת התשובות בלבד

אנו רואים בקיום טוהר הבחינות משימה חינוכית, ערכית ומוסרית,
שהמערכת כולה נקראת להיערך להצלחתה.

באחריות הנבחן/ הנבחנת לשמור על טוהר הבחינות בהתאם לכללים ולהנחיות
בע"פ ובכתב על גבי שאלון הבחינה ועל ידי אחראי/ית הבחינה.

כל הזכויות שמורות למשרד החינוך

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה : שעתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח הערכה :
בשאלון זה אחת עשרה שאלות.
- ג. פרק ראשון – ענו על שתי שאלות מתוך שלוש –
בכל שאלה שבחרתם – ענו על שני הסעיפים - כל שאלה 5 נקודות
סה"כ פרק ראשון 10 נקודות
- פרק שני- ענו על שתי השאלות בנושא שלמדתם – כל שאלה 3 נקודות
סה"כ פרק שני 6 נקודות
- פרק שלישי – ענו על שתי שאלות בנושא שלמדתם – כל שאלה 2 נקודות.
סה"כ פרק שלישי 4 נקודות.
-
- סה"כ 20 נקודות
- ד. חומר עזר מותר בשימוש : תנ"ך שלם ללא פירושים.

סמנו בכל שאלה את התשובה או התשובות שבחרתם.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

(10 נקודות)

פרק ראשון – בראשית

ענו על שתי שאלות מתוך השאלות 1-3.

לכל שאלה שבחרתם 5 נקודות (3 לסעיף א' ו-2 לסעיף ב')

סיפורי הבריאה וראשית האנושות:

שאלה 1 – קראו בראשית א'

א. קראו פסוקים י"ד–י"ט

על פי פסוקים אלה, מהם שני התפקידים של המאורות?

1. על המאור הגדול לשלוט על המאור הקטן.
 2. להבדיל בין יום ללילה ולסייע בקביעת המועדים והזמנים.
 3. להאיר את הארץ ולהאיר את הכוכבים.
- ב. בתרבויות המזרח הקדום המאורות נחשבו לאלים. כיצד תיאור בריאת המאורות שבבראשית, פרק א' מנוגד לתפיסה זו.
1. התיאור מדגיש שיש להם תפקיד ספציפי והם לא כל יכולים.
 2. התיאור מראה שהם מרובים והאל הוא אחד.
 3. התיאור אומר מפורשות שהאלוהים עשה אותם וקבע את תפקידם.

שאלה 2 - קראו בראשית פרק י"א, פסוקים א'–ט'.

קראו פסוק ה'.

- א. הנאמר בפסוק זה יוצר קושי תאולוגי, קושי בתחום הדתי-אמוני. מהו הקושי?
1. הקושי הוא הגשמת האל – הוא יורד כדי לראות מה עשו בני האדם.
 2. הקושי הוא שבני אדם בונים דברים ללא רשות האל.
 3. הקושי הוא שכתוב שהאל צריך לראות גם את העיר וגם את המגדל.
- ב. קראו את פירוש רש"י שלפניכם:

"[זה בא] ללמד לדיינין (שופטים) שלא ירשיעו את הנדון עד שיראו ויבינו [את העובדות]". כיצד פותר רש"י את הבעיה התיאולוגית-דתית?

1. התורה מספרת כך את הסיפור כדי ללמד את השופטים שצריך לראות את הראיות ולשפוט לפיהן.
2. התורה מספרת כך את הסיפור כדי למנוע מכל אדם להיות רשע ופזיז.
3. התורה מספרת כך את הסיפור כדי את השופטים ואותנו שלא תמיד אנו מבינים את העובדות.

שאלה 3 קראו בראשית פרק ט'

- א. קראו פסוק ב' ופסוקים ח'–י"ב. על פי פסוקים אלה נראה שמצד אחד לבני האדם יש עליונות על בעלי החיים ומצד אחר יש שוויון בין בני האדם ובין בעלי החיים. מהי ההוכחה לכך?
1. בני האדם עליונים כי הם שולטים על בעלי החיים, אבל יש גם שוויון כי לפעמים בעלי החיים שולטים בבני האדם.
 2. בני האדם עליונים כי הם שולטים בבעלי החיים, אבל כל היצורים לא יושמדו יותר במבול ללא הבדל בין בני אדם לבעלי חיים.
 3. בני האדם אינם עליונים על בעלי החיים, וכל היצורים לא יושמדו יותר במבול ללא הבדל ביניהם.
- ב. יש הטוענים כי ברית הקשת בענן היא דו־צדדית, ומטרתה שהעולם ימשיך להתקיים. לפי פסוקים ח'–י"ז, מי הם שני הצדדים בברית?
1. הצדדים הם האל ובני ישראל.
 2. הצדדים הם האל ובני האדם כולם.
 3. הצדדים הם האל ונח ובניו בלבד.

המשך העמוד הבא

פרק שני – אהבה וחסד או בין שאול לדוד (6 נקודות)

יש לבחור נושא אחד (אהבה וחסד או בין שאול לדוד) ולענות על שתי השאלות בנושא שלמדתם. (כל שאלה – 3 נקודות: שתיים לסעיף א', ואחת לסעיף ב').

אהבה וחסד

שאלה 4 – קראו רות א' פסוקים ח'-י"ח.

- א. נעמי מנסה לשכנע את כלותיה להיפרד ממנה ולחזור למואב. בדברי נעמי לכלותיה ישנן שתי ראיות המעידות על הנאמנות העזה שלהן כלפי נעמי. מהן?
1. הן מלוות אותה, בוכות ואומרות לה שהן ישובו איתה.
 2. לדבריה, הן עשו חסד עם המתים ואיתה, והיא קוראת להן בנותי.
 3. נעמי מאחלת להן למצוא מנוחה בארצן, ואומרת שאין לה מה לתת להן.
- ב. בדברי רות לנעמי ישנה הצהרת נאמנות אישית של רות לנעמי והצהרת נאמנות שלה לעם של נעמי. מהן ההצהרות?
1. הצהרת הנאמנות האישית היא עצם העובדה שרות לא עוזבת אותה. והצהרת הנאמנות לעם היא – אלוהיך אלוהי.
 2. הצהרת הנאמנות האישית היא המילים אל תפגעי בי, והצהרת הנאמנות לעם היא במילים באשר תמותי אמות ושם אקבר.
 3. הצהרת הנאמנות האישית היא אל אשר תלכי אלך. והצהרת הנאמנות לעם היא עמך עמי.

שאלה 5 – קראו רות ד' פסוקים א'-י"א.

א. מהן שתי הדוגמאות המלמדות שטקס הגאולה התנהל על פי הכללים המשפטיים המקובלים?

1. בועז מחבר בין גאולת השדה לגאולת האישה.
2. בועז מציע לגואל הראשון לגאול את רות, והכל נעשה בפני עדים.
3. הזקנים מברכים את בועז שיעשה חיל באפרתה.

ב. על פי דברי בעז, מהי מטרת הגאולה?

1. לעשות צדק עם רות.

2. להקים את שם המת על נחלתו.

3. לדאוג לנעמי בימי זקנתה.

בין שאול לדוד

שאלה 6 – קראו שמואל א' פרק ל"א

קראו פסוקים א'–י'.

א. מהו החשש של שאול, והאם הוא מוצדק?

1. שאול חושש מתבוסה בקרב, וחששו אינו מוצדק כי ישראל ניצחו.
2. שאול חושש שלא יוכל להתמודד עם השכול על מות בניו, וחששו מוצדק.
3. שאול חושש שהפלישתים יפגעו בו ויתעללו בו, וחששו מוצדק – הם התעללו בגופתו.

ב. קראו פסוקים ח'–י"ג. הפלישתים מתעללים בגופת שאול ורק בחסות

החשכה מצליחים אנשי יבש גלעד להביאו לקבורה.

קראו גם את הקטע הבא והשיבו : מהם שני הנימוקים לאיסור להתעלל בגופות האוייב שמביא המקור הבא?

בזוהר הקדוש משמע שגם גויים יש לקבור מיד כדי שהארץ לא תטמא, אסור לפגוע בגופותיהם כי יש בזה השחתת המידות כשמתעללים בגופה.

1. יש לקבור אפילו גופות אויב כדי לא לטמא את הארץ.

2. פגיעה בגופות חללים משחיתה את המתעלל.

3. שתי התשובות נכונות.

שאלה 7 – קראו שמואל א' י"ז א'–י"א.

א. איזו הצעה מציע גוליית ומדוע היא מפחידה את שאול וכל ישראל?

1. גוליית מציע לבחור איש שילחם עימו וזה מפחיד כי אין מי שיכול להילחם איתו.
2. גוליית מציע להכנע מראש בלי מלחמה, וזה מפחיד כי הם חשו שניתן להלחם עם הפלישתים.
3. גוליית מציע להם להפוך לעבדים של הפלישתים, וזה מפחיד כי עבדות היא יסורים והשפלה.

ב. הפרשן רלב"ג פירש את הביטוי "חרפתי את מערכות ישראל" כך שכאילו אמר גוליית: "הנני מתיר עצמי להילחם עם איש זה שיהיה במחנה ישראל". ובזה האופן חרף מערכות ישראל שהוא כאילו אמר שאין בהם איש יכול להילחם עימו."

מה בדברי גוליית משפיל את צבאו של שאול לפי הפרשן?

1. ההשפלה היא שהפלישתים אינם רוצים מלחמה של צבא מול צבא.
2. ההשפלה היא מדברי גוליית יוצא שאפילו שאול המלך לא יכול להילחם איתו.
3. ההשפלה היא שגוליית מבזה את אלוהי ישראל.

המשך בעמוד הבא.

פרק שלישי – יוסף ואחיו אן סיפורי האבות (4 נקודות)

ענו על שתי השאלות המתאימות לנושא שלמדתם.

יש לבחור נושא אחד (יוסף ואחיו אן סיפורי האבות) ולענות על שתי השאלות בנושא שלמדתם.

2 נקודות לכל שאלה. נקודה לכל סעיף.

יוסף ואחיו:

8. קראו בראשית, פרק ל"ט פסוקים ז'-ט"ו

א. יוסף מביא שני נימוקים לסירובו לדרישה של אשת פוטיפר. מהם?

1. הענות לבקשתה היא בגידה באדונו שנתן בו אמון, וחטא כלפי אלוהים.
2. הענות לבקשתה היא סיכון תפקידו בבית פוטיפר, ובגידה באמונם של העבדים האחרים.

3. הענות לבקשתה היא מעשה רע שהאדון לא ידע עליו.

ב. כיצד מצליחה אשת פוטיפר להפליל את יוסף?

1. היא מספרת לעבדים את מה שקרה.
2. היא טוענת שהיא הותקפה ויש לה הוכחה – בגדו של יוסף נשאר בידה.
3. היא טוענת שהיא צעקה לעזרה.

9. קראו בראשית מ"א פסוקים א'-ח' ופסוקים כ"ה ו-ל"ו.

א. מהן ההוכחות מפסוקים א'-ח' המלמדות שפרעה היה נסער מחלומותיו?

1. הוא מתעורר פעמיים וכתוב ותפעם רוחו, והוא מכנס את כל החכמים כדי למצוא פתרון לחלומות.
2. הוא לא נסער מחלומותיו, הוא מבין בפעם השניה שזה רק חלום, אבל רוצה פתרון לחלומות.
3. פרעה נסער מזה שאין פותר לחלומות.

ב. קראו פסוקים כ"ה ו-ל"ו. מהי הראיה מפסוקים אלה שיוסף מבקש להוכיח לפרעה את סמכותו כפותר חלומות?

1. בפסוקים אלה יוסף מתגאה שהוא מדבר בשם אלוהים.
2. בפסוקים אלה יוסף מתגאה שהוא יודע טוב יותר אפילו מפרעה מה צריך לעשות.
3. בפסוקים אלה יוסף אינו מפרש את החלומות אלא מציע הסבר ופתרון ולא רק מתאר מציאות קשה.

סיפורי האבות :

10. קראו בראשית, פרק י"ב פסוקים א'–ד'.

- א. מה ה' מצווה על אברם לעשות, ומהו הקושי הנרמז בפסוק ד' בנוגע לקיום הציווי.
1. הציווי הוא לעזוב את ארצו ומשפחתו וללכת אל מקום לא ידוע, בגיל מאוד מבוגר.
2. הציווי הוא להפוך לעם גדול, כשהקושי הוא לצרף אליו את לוט.
3. הציווי הוא להוות השראה לכל משפחות האדמה בגיל מאוד מבוגר.
- ב. קראו גם את דבריו של רבי נתן מנמירוב שלפניכם :
 "וזה שאמר ה' יתברך לאברהם, שמרמז בזה לכל אדם שבעולם 'לך-לך'... שתלך לעצמך, היינו למקור נשמתך... 'מֵאֲרָצְךָ'... מתוך ארציות וגשמיות שלך".
 (בתוך : רבי נתן מברסלב, ליקוטי הלכות, פרשת לך לך).
 מהי המשמעות שמוסיף פירוש זה לציווי לך לך?
 1. המשמעות היא שאברם בעצמו ילך ללא מלווים אל מקום בו חפצה נשמתו.
2. המשמעות היא רוחנית – כל אדם צריך "ללכת" אל עצמו והכיר לעומק את נשמתו.
3. המשמעות היא שכל אדם ילמד מאברהם וישאף להגיע לארץ המובטחת.

11. בראשית, פרק כ"ז, פסוקים ו'–מ"ו.

- א. קראו פסוקים ו'–י' ופסוקים מ"א–מ"ו
 על פי פסוקים ו'–י', מה רצתה רבקה להשיג בעבור יעקב למען עתידו, וכיצד פעלה למימוש רצונה?

1. רבקה רצתה להגן על עשו, ולכן ביקשה מיעקב לסייע לה להכין מטעמים כדי שיצחק יברך את עשו.
2. רבקה רצתה להשיג את ברכת הבכורה ליעקב, ולכן החליטה להכין מטעמים ליצחק כפי שהוא אוהב, כדי שיברך את יעקב.
3. רבקה רצתה להשכין שלום בין עשו ליעקב, ולכן דאגה ששניהם יקבלו את ברכת יצחק.

- ב. על פי פסוקים מ"א-מ"ו, מה הייתה הסכנה הצפויה ליעקב, וכיצד פעלה רבקה להגן עליו מפני סכנה זו?
1. הסכנה הייתה שיעקב יקח אישה מבנות חת, ולכן היא הרחיקה את יעקב מכנען.
 2. הסכנה הייתה שיצחק יגלה שיעקב רימה אותו, ולכן היא הרחיקה את יעקב מכנען.
 3. הסכנה הייתה שעשו יהרוג אותו, ולכן היא הרחיקה את יעקב מכנען.

בהצלחה!!!